

מסורת הש"ס

(א) עדות פ"ד מ"ו בסורות
ג. (ב) י"ב נה. [למקנ]
יא: (ג) [למקנ ג. יא:]
(ד) [ע"פ:] (ה) [למקנ ט
ע"פ:] (ו) [נרש"י י"ח]
נוסף: ונתן לו לה ואמר
קן, (ז) [נרש"י ונרש"י:
לעלה:] (ח) [נרש"י ר"ף:
ולתמא לה אם הוא כהן].
(ט) [שם נוסף: ולהזכיר
גט למאמרו ותלמה לזקנו
אם רוצה לפטור:] (י) [ושם
ד"ה בתולה:] (יא) [נדבס
דנ:] (יב) [בתולה ע"פ:]
(יג) [נדרסים פ"ב מ"ו]:
(יד) [ושם ד"ה שבעת:]
(טו) [וע"פ מוס' ע"ז ב.
ד"ה לפני:] (טז) [ויקרא
כה:] (יז) [נמנדר יח].
(יח) [ויקרא כ. ועי' נסחדרי
טו ע"פ:] (יט) [ועי' מוס'
שבת קמח ע"פ ד"ה
ומנן:] (כ) [שמות כח:]
(כא) [ע"פ מוס':] (כב) [ע"פ
יומנין (רש"י ע"פ ע"פ):]
(כג) [למקנ ג ע"פ:] (כד) [ע"פ
גט רש"י:] (כה) [למקנ יד:
ד] [למקנ כב:]
(כו) [נעמד ג:] (כז) [ע"פ
ובצלה. (ע"פ):]

מוסף תוספות

א. דכתיב בקרא (שמות
כא) כי תקנה עבד
עברי. מוס' רש' בתוס'.
ב. דאם נקדשה בפחות
מדינא הריא לב"ה אשת
איש ולב"ה נפדוה. מוס'
ה"ש. ג. ביורה. יעני' ע"פ
למקנ יא. וכן הראשון.
מוס' ה"ש. ד. ובי"ה
לקולא שבי"ה אומרים
שקדושי השני אינם
קידושין ובי"ה אומרים
קידושין. שם. ה. אלא
לענין קידושין הראשון.
שם. ו. ובפרט ליל
למינוי דכיון דמקדשה
בשעה פרוטה כ"ש
בפרטה עצמה. מוס'
ה"ש. ז. וא"ת שיה
כסף בכלל כסף ליתא
הוא וכו'. נרש"י (ועי'
מהרש"א). ח. בפרטין
הבן ניהא. מוס' ה"ש.
ט. מוס' ה"ש. י. וכן
וכן הקדש נמי דכתיב
ותן הכסף וקם לו ותנן.
י. ויפ' חמשי' כלל כסף
פרט ויהי לו חזר וכלל.
מוס' ג"מ נד. וכן מוס'
קמח' לה: כ. דרבי ביה
קרא שיה כסף בכסף ויהי
נמי בכל דוכתא דכתיב
ביה כסף. מוס' ה"ש.
ל. גרין מפרש. ס"א
כיון דאי פרע ליה בקרקע
צריך לפדויה ממיטב
כי פרע ליה במטלטלין
נמי שיהא צריך לפרעו
ממיטב מטלטלין דהיינו
מעות. ו. מוס' ה"ש.
זימנין דרדילי אסיר
זימנין דיקרי. (ועי' רש"י
ועלמות יוסף). ג. מיוותר.
מוס' טו. ט. ובי האיש
קונה. מוס' ה"ש. אלא
דעייפא מניה אמר ליה
דעיקר קיחה שבכסף קנין
הוא. נרש"י. ו. כיון
דאין מקומה כאן בדפדוש
הקונטרס מה שיך לאתרי
ג"ש. מוס' טו. ג. מוס'
ה"ש. מוס'. אינו חושש
אלא למצוא לשון קיחה
לג"ש. ז. ובכמה חייבי
כריתות כתיב קיחה.
מוס' ה"ש.

האשה נקנית. לבעלה: בשלש דרכים. כדמפרש ואזיל. והאי
שלש לשון נקבה הוא ובגמרא^א בעי אמאי תנא לשון
נקבה: וקונה את עצמה בשתי דרכים גרסי': וקונה את עצמה
להיות בראשונה להנשא לאחר: בכסף ובשטר. מפרש בצרימא
בגמ' [למקנ ד' ה: נותן לה כסף או שוה
כסף ואומר לה הרי את מקודשת לי
א שטר כותב לה על הנייר כע"פ שאינו
שזה פרוטה הרי את מקודשת לי
צ"ה צ"ה עליה ואמר המקדשי לי
בצ"ה זו וכולהו יליף מקראי. טעמא
דב"ש מפרש בגמ' (דף י"א): פרוטה.
של נחשת: איסור האילוטי. של כסף
ודמיו שמנה פרוטות: היצמה נקנית.
א ליבס: צ"ה. להיות כשטר וכל
דבר שאם צ"ה לגרשה אח"כ אינה
צריכה הימנו חליצה אלא גט. אבל
שטר וכסף אין מועילין זה מן התורה
אלא מדרבנן דתקון דמהינה מלאמר
דלאמר^ב ציצמות (דף ג.) אבל אינו
גומר זה להיות יורשה א ומיטמא לה
ולא לפוטרה מן החליצה אלא לפוסלה
על שטר אחי"ו: גמ' ומאי שאל
הסם. בפרק שני [למקנ דף מ"ה]. דתנא
האיש מקדש זו ובשלושה נתיני הכא
האשה מתקדשת: משום דקנעי
למינוי כסף. צהני קניין ואמרין
למקנ (דף ד'): כסף מנלן דנקנית זו
ומפרשין דגמרין קיחה קיחה משדה
עפרון דאיקרי קנין הלכך תנא הכא
קני: וכסף מנלן. לא הכא קא בעי לה
אלא למקנ (ד' ד'): והכא האי ממנה
קאמר לה לכולא מילתא משום דקא בעי למימני כסף וכסף מנלן יליפין
ליה למקנ (דף ד'): מקיחה וקיחה לשון קנין הוא הילכך תני האשה נקנית:
ונתיני

הווי צ"ש לתומרא^ד מיהו לאו להכי מיתשיל^ה כדאמרין ציומא (דף פ:)
הימנה דלא הוה ליה למימני אלא צוה פרוטה דמתן צוהב (ב"מ ד' נה.) חמשה פרוטות הן ההודאה צוה פרוטה והאשה מתקדשת צוה
פרוטה וי"ל משום דתנא כאן בכסף מפרש צוה כסף דינר ל"ב ופרוטה ל"ה ולפי שלא נטעה לומר כסף דוקא ולא שוה כסף דיליף קיחה
קיחה מצוה עפרון דכתיב ביה כסף מפרש שוה כסף וי"ל דשוק כסף ככסף דהא למקנ (דף נא.) מצינו ליה קרא גבי עבד עברי
א ישיב לרבות שוה כסף ככסף ופדיון הבן דכתיב ביה א כסף ואמר למקנ (דף נה.) דבר כהנא שקל סודרא צפדין הבן ומנא לן דשוק כסף ככסף
ומיהו^ו בפרק קמא דשעווע (דף ד'): דריש כלל ופרט וכלל אבל גבי ערכין דכתיב ביה א כסף והקדש נמי דתנן^ז (ערכין דף כו.) גבי המקדש
שדוה שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף מנלן דשוק כסף ככסף מיהו צהקדשות נמי אפשר דדרשין כלל ופרט וכלל דהא אין הקדש נפדה
בקרקע כדאמרין צוהב (ב"מ דף נה.) הרי אמרו אין הקדש מתחלל ע"ג קרקע דרממנא אמר ותנן הכסף וקס לוי ולמקנ (דף ה.) נמי
אמרין דאין פדיון הקדש ומעשר שני בשטר אבל גבי קדושין וערכין מנלן דשוק כסף ככסף וי"ל דילפין מע"כ וא"ת והא גבי נזיקין
נמי כתב קרא א כסף ישיב לבעלו ודרשין צפ"ק דב"ק (דף ו.) ישיב לרבות שוה כסף ככסף וא"כ הווי נזיקין ועבד עברי שני כתובין
הבצין כאחד ואין מלמדן ויש לומר דתרויהו א כתיב דאי כתב עבד גרידא לא מצי למילף נזיקין מיהו לפי שמצינו שהקדש הכתוב לענין
מיטב וס"ד ואין כסף דוקא ולא שוה^ח להכי איצטריך כסף ישיב גבי נזיקין וגבי ע"כ איצטריך נמי קרא דלא מצי לילף מנזיקין דהוה
אמינא עבד דומיא דנזיקין ואם מיקני בקרקע ליבעי מיטב לכך איצטריך דתרויהו אי נמי י"ל אי כתב עבד הוה אמינא דלין הוא
שנקל עליו דיכול לפדות עצמו אפי' צוה כסף כדי שלא יטמע צין העובדי כוכבים אבל גבי נזיקין דלא שייך למימר כך לא אמרי'
הכי ואי כתב נזיקין גרידא לא מצי למילף עבד מיהו דס"ד דלא יהיה שוה כסף ככסף בעבד לפי שגם הוא גרס לו לימכר על
שנשא ותנן בפירות שבעית וכו' יוס' צר חנינא דלמקנ (ד' ג.) וס"ד דנחמיר עליו לומר דוקא כסף ולא שוה והא דליצטריך קרא
לפדיון הבן והקדש דשוק כסף ככסף ולא יליף מנזיקין וע"כ לפי שאל למעט קרקעות ושטרות שאין פדיון בהן כבוד אדם והקדשות:
ובמה היא פרוטה. הא דלא מפרש כמה הוא דינר משום דדינר היו יודעין כמה היה שהוא אחד א אחד מ"כ דינר של זהב
כדאמרין צריש הוה (ב"מ ד' מד:) אבל פרוטה איכא פלוגתא בגמרא למקנ (דף יג.) א וימנין דזילי וימנין דייקרי^י ועוד
דדברי צ"ה דק"ל כוותיה איבעי ליה לפרושי טפי: **אחד** מוח' באיבר. כשהאיסורים כדים אבל כשהאיסורים מנומלין (אד
משנה כדאמרין בגמרא (שם): **א"מ"ק**. מפרש ר"ת על שם איטליא של יון ואין לתמוה על הקו"ף^י כדאשכחנא (בעורא ד' חד
שושנא על שם שושן: **היבמה** נקנית ב'. תימה דלא תני מניינא דלעיל וליתני נקנית בדרך אחד וקונה עצמה בשני דרכים
וכמו מניינא דלעיל למעוטי כדאמרין בגמרא^א האי מניינא נמי למעוטי דרישא למעוטי כסף ושטר כדדריש למקנ (דף יד.) צ"ה גומר
ואין כסף ושטר גומרין זה ומניינא דסיפא למעוטי ג"כ^ב דלא נילף ק"ו מאשה כדאמרין בגמ' (שם) דדרשין נעלו אין מידי אחרינא
לא וי"ל דבחדא מילתא אין לשנות מניינא ואע"ג דגבי אחרונא תנן שוה לאילן ג' דרכים ולירק בדרך א' התם צ"ה לפרש דברים
החלוקים זו ומאחר דלא תנא מניינא ציצמה לא חש לשנות מניינא בעבד עברי וכו' אי נמי משום דלא איצטריך למימני
זהם מניינא למעוטי מידי: **מאי** שאל האב דתנן האשה נקנית. המ"ל אבז דבעי למימני סופא וקונה את עצמה דלא שייך התם
לשון קדושין וכו' מיהו אומר הריני מנח ד"מ למימני ויתרת בשני דרכים דגבי קדושין שייך לשון הימר:

משום דקבעי צמינא בכסף. והכא לא שייך למיפדך ומנא תרמי אלו מלא כדפריך למקנ^א דלשון קנין שייך נמי בשטר וצ"ה ולא
היה תמוה על לשון קנין אלא משום דלמקנ תנא לשון קידושין והכא תנא לשון קנין אי נמי בשטר נמי אשכחן לשון קנין דכתיב
ואקח את ספר המקנה (ירמיה ג:.) **ובכסף** מנלן גמר קיחה קיחה משדה עפרון. ואם תאמר ומה נריך לכל זה^ב לא היה נריך לומר אלא כסף
איכרי קנין דכתיב נתתי כסף השדה קח ממני וכתיב השדה אשר קנה אברהם אי נמי שדות בכסף יקנו וי"ל דכתיב לא סגי דנאי דכסף השדה
איכרי קנין כסף דאשה לא איכרי קנין לכך נריך להציא ראיה דאומר כסף דגמרין אשה מניינא איכרי קנין: **ובכתיב** התם נתתי בכסף
השדה קח ממני. אינו חושש אלא שמואל לשון קיחה^ג אע"ג דלא דמי דקיחה דהכא קיימא אכסף של שדה וקיחה דאשה לא קיימא
אכסף של אשה אלא אאשה עצמה וא"ת וליתני האשה נקחת שהוא לישראל דקרא טפי דכתיב כי יקח ותנן נמי עירובין (ד' כו:) הכל נקח בכסף
מעשר א וצ"ה שייך נמי לשון קיחה דכתיב (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו וי"ל דלא שייך למימני סופא ולוקחת עצמה צ"ה דרכים:

האשה נקנית פרק ראשון קידושין ב.

האשה נקנית. הכא תני צה"ל וכן צממה דוכתין גבי איש
ואשה קמני צה"ל כמו האשה שהלכה (יבמות דף קיד:)
האשה שהלך בעלה (שם דף פו:) האשה שנמארה (כמוצות דף טו:)
האיש מקדש (למקנ דף מ"ה.) וקשה דצה"ל דתנן בתולה נשאת (כמוצות
דף ג.) אמאי לא תני בתולה נשאת
וי"ל דהכא אקרא קאי כלומר האשה
המצוררת צפוק דלאשכחנא אשה
מצוררת בקרא גבי נשואין דכתיב כי
יקח איש אשה אבל בתולה לא קאי
אקרא דלא אשכחנא צמוס דוכתא
בתולה בקרא מפורש גבי נשואין
אבל קשה למקנ (דף יד:) דתנן עבד
עברי עבד כנעני (דף כב:) אמה
עזריה (דף יד:) אמאי לא תני צהם
ה' דהא מצוררין צפוק וניהו^א ושאל
צהני עבד ואמה אין נופל בהן לשון
ה' שאין מצוררין כ"כ לפי שהולך
לפרש בהן צהי מניייהו אי בעברי
אי כנעני או בעבריה או כנענית
(א) דהא גבי יצמה קמני היצמה ואין
לחוש כל כך שצ"מ שונה התנא
לשון הרהור על צהם דכן מצינו שיש
מקומות ששוה המעשה קודם המנין
כי האי דהכא וכן בתולה נשאת
ליוס^ב הרביעי אחרונא שוה לאילן בשלש
א דרכים והתורה נקנית צמ"מ דברים
(אבות פ"ו מ"ה) ויש מקומות ששוה
המנין קודם כמו בעשרה מאמרות
(שם פ"ה מ"ה) אור ל"ד נזיקין
(פסחים דף ג.) א' ימיס קודם י"ב
(יומא ד' ג.) צבענה דרכים נזיקין

את הווי (וצ"פ פ"ב מ"ב) ג' דברים שוו גיטי נשים לשחרורי עבדים
(גיטין ד' ט.) א' ב"ש אומרים בדניר. צמס' עדות (פ"ד מ"ו)
תני ליה גבי קולו צ"ש וחומרי צ"ה ואע"ג דאי קבלה קדושין מאחרי
הווי צ"ש לתומרא^ד מיהו לאו להכי מיתשיל^ה כדאמרין ציומא (דף פ:)
הימנה דלא הוה ליה למימני אלא צוה פרוטה דמתן צוהב (ב"מ ד' נה.) חמשה פרוטות הן ההודאה צוה פרוטה והאשה מתקדשת צוה
פרוטה וי"ל משום דתנא כאן בכסף מפרש צוה כסף דינר ל"ב ופרוטה ל"ה ולפי שלא נטעה לומר כסף דוקא ולא שוה כסף דיליף קיחה
קיחה מצוה עפרון דכתיב ביה כסף מפרש שוה כסף וי"ל דשוק כסף ככסף דהא למקנ (דף נא.) מצינו ליה קרא גבי עבד עברי
א ישיב לרבות שוה כסף ככסף ופדיון הבן דכתיב ביה א כסף ואמר למקנ (דף נה.) דבר כהנא שקל סודרא צפדין הבן ומנא לן דשוק כסף ככסף
ומיהו^ו בפרק קמא דשעווע (דף ד'): דריש כלל ופרט וכלל אבל גבי ערכין דכתיב ביה א כסף והקדש נמי דתנן^ז (ערכין דף כו.) גבי המקדש
שדוה שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף מנלן דשוק כסף ככסף מיהו צהקדשות נמי אפשר דדרשין כלל ופרט וכלל דהא אין הקדש נפדה
בקרקע כדאמרין צוהב (ב"מ דף נה.) הרי אמרו אין הקדש מתחלל ע"ג קרקע דרממנא אמר ותנן הכסף וקס לוי ולמקנ (דף ה.) נמי
אמרין דאין פדיון הקדש ומעשר שני בשטר אבל גבי קדושין וערכין מנלן דשוק כסף ככסף וי"ל דילפין מע"כ וא"ת והא גבי נזיקין
נמי כתב קרא א כסף ישיב לבעלו ודרשין צפ"ק דב"ק (דף ו.) ישיב לרבות שוה כסף ככסף וא"כ הווי נזיקין ועבד עברי שני כתובין
הבצין כאחד ואין מלמדן ויש לומר דתרויהו א כתיב דאי כתב עבד גרידא לא מצי למילף נזיקין מיהו לפי שמצינו שהקדש הכתוב לענין
מיטב וס"ד ואין כסף דוקא ולא שוה^ח להכי איצטריך כסף ישיב גבי נזיקין וגבי ע"כ איצטריך נמי קרא דלא מצי לילף מנזיקין דהוה
אמינא עבד דומיא דנזיקין ואם מיקני בקרקע ליבעי מיטב לכך איצטריך דתרויהו אי נמי י"ל אי כתב עבד הוה אמינא דלין הוא
שנקל עליו דיכול לפדות עצמו אפי' צוה כסף כדי שלא יטמע צין העובדי כוכבים אבל גבי נזיקין דלא שייך למימר כך לא אמרי'
הכי ואי כתב נזיקין גרידא לא מצי למילף עבד מיהו דס"ד דלא יהיה שוה כסף ככסף בעבד לפי שגם הוא גרס לו לימכר על
שנשא ותנן בפירות שבעית וכו' יוס' צר חנינא דלמקנ (ד' ג.) וס"ד דנחמיר עליו לומר דוקא כסף ולא שוה והא דליצטריך קרא
לפדיון הבן והקדש דשוק כסף ככסף ולא יליף מנזיקין וע"כ לפי שאל למעט קרקעות ושטרות שאין פדיון בהן כבוד אדם והקדשות:
ובמה היא פרוטה. הא דלא מפרש כמה הוא דינר משום דדינר היו יודעין כמה היה שהוא אחד א אחד מ"כ דינר של זהב
כדאמרין צריש הוה (ב"מ ד' מד:) אבל פרוטה איכא פלוגתא בגמרא למקנ (דף יג.) א וימנין דזילי וימנין דייקרי^י ועוד
דדברי צ"ה דק"ל כוותיה איבעי ליה לפרושי טפי: **אחד** מוח' באיבר. כשהאיסורים כדים אבל כשהאיסורים מנומלין (אד
משנה כדאמרין בגמרא (שם): **א"מ"ק**. מפרש ר"ת על שם איטליא של יון ואין לתמוה על הקו"ף^י כדאשכחנא (בעורא ד' חד
שושנא על שם שושן: **היבמה** נקנית ב'. תימה דלא תני מניינא דלעיל וליתני נקנית בדרך אחד וקונה עצמה בשני דרכים
וכמו מניינא דלעיל למעוטי כדאמרין בגמרא^א האי מניינא נמי למעוטי דרישא למעוטי כסף ושטר כדדריש למקנ (דף יד.) צ"ה גומר
ואין כסף ושטר גומרין זה ומניינא דסיפא למעוטי ג"כ^ב דלא נילף ק"ו מאשה כדאמרין בגמ' (שם) דדרשין נעלו אין מידי אחרינא
לא וי"ל דבחדא מילתא אין לשנות מניינא ואע"ג דגבי אחרונא תנן שוה לאילן ג' דרכים ולירק בדרך א' התם צ"ה לפרש דברים
החלוקים זו ומאחר דלא תנא מניינא ציצמה לא חש לשנות מניינא בעבד עברי וכו' אי נמי משום דלא איצטריך למימני
זהם מניינא למעוטי מידי: **מאי** שאל האב דתנן האשה נקנית. המ"ל אבז דבעי למימני סופא וקונה את עצמה דלא שייך התם
לשון קדושין וכו' מיהו אומר הריני מנח ד"מ למימני ויתרת בשני דרכים דגבי קדושין שייך לשון הימר:

משום דקבעי צמינא בכסף. והכא לא שייך למיפדך ומנא תרמי אלו מלא כדפריך למקנ^א דלשון קנין שייך נמי בשטר וצ"ה ולא
היה תמוה על לשון קנין אלא משום דלמקנ תנא לשון קידושין והכא תנא לשון קנין אי נמי בשטר נמי אשכחן לשון קנין דכתיב
ואקח את ספר המקנה (ירמיה ג:.) **ובכסף** מנלן גמר קיחה קיחה משדה עפרון. ואם תאמר ומה נריך לכל זה^ב לא היה נריך לומר אלא כסף
איכרי קנין דכתיב נתתי כסף השדה קח ממני וכתיב השדה אשר קנה אברהם אי נמי שדות בכסף יקנו וי"ל דכתיב לא סגי דנאי דכסף השדה
איכרי קנין כסף דאשה לא איכרי קנין לכך נריך להציא ראיה דאומר כסף דגמרין אשה מניינא איכרי קנין: **ובכתיב** התם נתתי בכסף
השדה קח ממני. אינו חושש אלא שמואל לשון קיחה^ג אע"ג דלא דמי דקיחה דהכא קיימא אכסף של שדה וקיחה דאשה לא קיימא
אכסף של אשה אלא אאשה עצמה וא"ת וליתני האשה נקחת שהוא לישראל דקרא טפי דכתיב כי יקח ותנן נמי עירובין (ד' כו:) הכל נקח בכסף
מעשר א וצ"ה שייך נמי לשון קיחה דכתיב (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו וי"ל דלא שייך למימני סופא ולוקחת עצמה צ"ה דרכים:

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ה מהל'
אשתו הלי' סמג
עשין מה טושי' אה"ע סי'
ט סעי' ד:
ב ב מיי פ"ג מהל' הלי'
סמג שם טושי' אה"ע
סי' כ סעי' א:
ג ג מיי פ"ג מהל' טוען
ועטען הלי' סמג עשין
ז טושי' אה"ע סי' כ
סעי' ז:
ד ד מיי פ"ה מהלסות
יבוס הלי' ופ"ג שם
הלכה ג סמג עשין זא
טושי' אה"ע סי' קסו
סעי' ז:
ה ה מיי פ"ה הלכה ג
טושי' שם סי' קע סעיף
יז:

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה
ובעלה ויהיה אם לא
תמצא חן בעיניו פי' מצא
בה ערות דבר וכתב לה
ספר פירתו ונתן בידה
ושלחה מביתו:
דברים כו א
וידבר אל עפרון
באני עם הארץ לאמר
אך אם אתה לו שמעני
נתתי כסף השדה קח
ממני ואקברה את מתי
בראשית כו ג
3. השדה אשר קנה
אברהם מאת בני חת
שקנה קבר אברהם וישרה
אשתו:
בראשית כו י

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה האשה וכו'
דהא גבי יצמה. נ"ב עיין
בש"מ צ"ח סי' קכב:

תוס' ר"ה חוקן

מתני'. האשה נקנית
לבעל, באחד מג' דרכים.
וקונה את עצמה. מיד
הבעל. וכולהו מפרש
בגמ'. היבמה נקנית. ליבם
קנין גמור. בביאה. אבל
ההוא קנין לדליל לא הוי
קנין גמור. דעדיין אינו
יורשה ואינו מטמא לה
אם הוא כהן. אלא
שבעשית אורסה.
גמ'. החם. בפרקא דלמקנ
(מא. א.)